

Моніторинг окупаційних телеграм-каналів

у Херсонській, Запорізькій, Луганській та Донецькій областях

1 - 30 вересня 2023 року

Авторка

Ольга Білоусенко - аналітикиня, дослідниця дезінформації.

Дизайн

Вероніка Віноградова

Документ підготовлено Школою політичної аналітики НаУКМА за підтримки Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Рафт в Україні. Зміст цієї публікації є винятковою відповідальністю Рафт та його партнерів і не обов'язково відображає погляди USAID або уряду США.

Ключові меседжі окупаційних ТГ-каналів

Основні дані про звіт

Звіт написаний за результатами місячного моніторингу окупаційних телеграм каналів, які працюють на території тимчасово окупованих Росією областей України — Херсонської, Донецької, Луганської, Донецької та Криму. До вибірки увійшли 35 каналів, які таргетують контент на всі перелічені території.

Методологія

Щоденний моніторинг телеграм-каналів, які працюють на тимчасово-окупованих Росією територіях (як новоокупованих — із 2022 року, так і тих, які були окуповані у 2014), так і на звільнених від 2022 року. Період моніторингу — від 1 вересня 2023 року. Тобто йдеться передусім про окупаційні телеграм-канали.

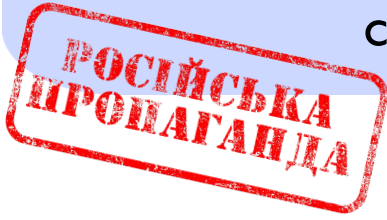
Під окупаційними телеграм-каналами маємо на увазі ті, що орієнтовані на тимчасово окуповані території України, зокрема, в назві чи описі яких є згадка конкретного міста або регіону України, які перебували чи досі перебувають під окупацією з 2014 року; а також населених пунктів, які Росія планує/планувала захопити.

 4095 1428 185 93 58 44 20

 13 9 4

 200.8K 21:27

На окупованих територіях російські вибори сприймають як свято

Пояснення

На початку вересня Росія провела на окупованих територіях так звані місцеві вибори, на яких буцімто обрала нові місцеві ради. Зокрема, на Запоріжжі й Херсонщині.

В контексті підготовки до виборів з'являлося чимало дописів з агітацією, переважно щодо кандидатів від партії «Єдина Росія». Також в ході моніторингу з'являлося чимало дописів із наголошенням на важливості проведення таких виборів. В окремих йшлося, що мешканці окупованих територій радіють тому, що влада нарешті буде дбати про них й сприймають вибори за свято – голосують з радістю. На честь виборів на частині окупованих територій також зробили державний вихідний. У такий спосіб Росія створює видимість легітимності своїх дій на окупованих територіях. Буцімто підсилює їхню легітимність тим, що люди нібито радіють виборам, нібито їм це потрібно. Також Росія підсилює важливість своєї влади на окупованих територіях, створюючи видимість, що після встановлення нових російських місцевих рад, життя людей стане кращим.

Області: переважно Запорізька, Херсонська області. Також частково Донецька

Цитата/приклад

1. [Допис про те, як люди на окупованих територіях радіють виборам](#)

2. [Допис про голосування на Херсонщині](#)

3. [Допис про вихідний на честь виборів на окупованих територіях](#)

Росія встановила нову, «законну» владу на окупованих територіях

Пояснення

Цей меседж закономірно продовжує попередній. Після проведення виборів на окупованих територіях й по завершенню підрахунку голосів в телеграм-каналах з'явилося чимало повідомлень із привітаннями представників партії «Єдина Росія», які перемогли майже всюди на окупованих територіях. Зважаючи на такий розподіл голосів, чистоту виборчого процесу можна ставити під сумнів, однак Росія навпаки стверджує, що такий результат є закономірністю, адже саме «Єдина Росія» буцімто посилено працювала на благо людей.

Також в телеграм-каналах з'являлося чимало дописів про запуск роботи нових рад на окупованих територіях. Такі дописи писалися виключно в позитивному контексті, а запуск нових рад розцінювався як крок цих територій на шляху до «кращого й правильного російського життя». Також Росія в такий спосіб буцімто обнулила рахунок, адже такі ради тепер називають першим скликання, відтак попередні скликання українських місцевих рад не враховуються.

Області: переважно Запорізька, Херсонська області. Також частково Донецька.

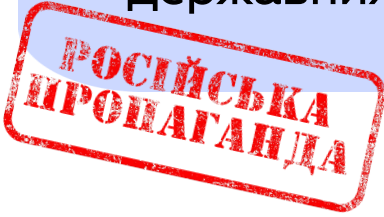
Цитата/приклад

1. [Допис про запуск роботи судів на окупованих територіях](#)

2. [Допис із закликом ставати на облік в російську податкову](#)

3. [Допис, який інформує про нові російські закони](#)

Росія відновлює на окупованих територіях роботу державних установ й переводить їх на російське законодавство

Пояснення

У ході моніторингу зустрічалося чимало дописів про відновлення роботи різних державних органів на окупованих територіях. Зокрема, йшлося про роботу судів, податкової служби тощо. До того, у серпні, активно писалося про відновлення роботи різного роду навчальних закладів й переведення їх на російську систему освіти. У випадку інших державних установ йшлося також про переведення роботи на російський лад.

Також зустрічалися дописи, в яких підприємцям роз'яснювали як зараз потрібно вести бізнес за законами Росії, людям розповідали, яке медичне страхування має бути тощо.

Області: переважно Запорізька, Херсонська.

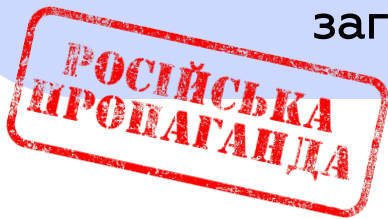
Цитата/приклад

1. [Допис про запуск роботи судів на окупованих територіях](#)

2. [Допис про запуск роботи судів на окупованих територіях](#)

3. [Допис, який інформує про нові російські закони](#)

Росія інтегрує мешканців окупованих територій в загальноросійський контекст

Пояснення

У ході моніторингу зустрічалися дописи про різні загальноросійські акції й проєкти, до яких долучаються мешканці тимчасово окупованих територій України. Наприклад, різні вчительські форуми, конференції для лікарів, заходи для дітей тощо. Також в контексті інтеграції в загальноросійський контекст зустрічалися дописи про святкування загальноросійських свят, державних свят разом з Росією, свят релігійних за російськими православними нормами тощо. Також з'являлися дописи про святкування днів народжень різних російських діячів. Зокрема, представників партії «Єдина Росія», співаків тощо.

Області: Запорізька, Херсонська, Донецька, Луганська.

Цитата/приклад

1. [Допис про святкування на окупованих територіях Дня російської державності](#)

2. [Допис про залучення школярів із окупованих територій до загальноросійських проєктів](#)

3. [Допис про святкування Дня російської єдності](#)

4. [Допис про нові правила реєстрації об'єктів нерухомості](#)

Мешканці окупованих територій вдячні російській армії

Пояснення

Цього місяця в ході моніторингу зустрічалося більше дописів зі згадками російських військових, які вбивають українців й знищують українські міста та села. Однак в дописах окупаційних телеграм-каналів їх навпаки називають героями, відкривають їм пам'ятники, ініціюють допомогу для них, закликають місцевих чоловіків вступати до лав армії й брати участь у так званій СВО – тобто у війні Росії проти України.

Однак за допомогою таких дописів Росія прагне створити максимально правильний образ так званого російського захисника, який буцімто є не вбивцею, а навпаки – визволителем, якому потрібно дякувати, вклонятися пам'ятникам російським військовим тощо. Так Росія розмиває акценти й пропагує повагу до своєї армії на окупованій території, підмінюючи основні поняття, де українська армія, яка бореться за свободу своєї держави, перетворюється на армію загарбників й руйнівників, а армія Росії, яка прийшла поневолити чужі землі, армією визволителів.

Області: Запорізька, Херсонська, Донецька, Луганська.

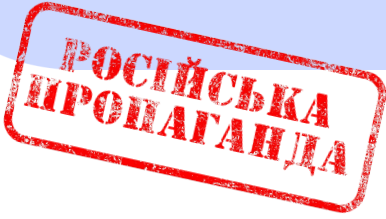
Цитата/приклад

[1. Допис про відкриття воєнної виставки](#)

[2. Реклама воєнної служби в російській армії](#)

[3. Допис про відкриття кутків слави російським військовим](#)

Росія відновлює територію, яку «зруйнувала Україна»

Пояснення

У ході моніторингу зустрічалися десятки дописів, в яких ішлося про відбудову міст і селищ, які постраждали внаслідок війни. Акцент у таких дописах робився на участі Росії в так званій відбудові. Автори повідомлень часто наголошують на значущості таких відновлень. Мовляв, Росія прийшла і робить добру справу, на відміну від України, яка буцімто не тільки занедбала ці території, а ще й руйнувала їх. В контексті повідомлень про відновлення міст не згадується, що інфраструктура й інші об'єкти зруйновані внаслідок бойових дій, які розпочала саме Росія.

Області: Запорізька, Херсонська, частково Донецька — в контексті новин про Маріуполь.

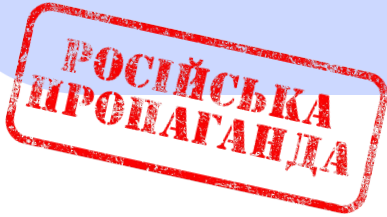
Цитата/приклад

[1. Допис про відновлення будинку культури та інших об'єктів на Запоріжжі](#)

[2. Допис про ремонт доріг в Генічеську](#)

[3. Допис про Москву, яка допомагає Донбасу](#)

Україна знущається з цивільних на звільнених територіях

Пояснення

У вересні, як і упродовж серпня, зокрема в херсонських телеграм-каналах, зустрічалися дописи про так звані знуцання української армії із цивільних на звільнених територіях. Однак звільнені території у таких випадках Росія навпаки називає тимчасово окупованими Україною.

У дописах переважно йдеться, що Україна обстрілює окуповані території; що не дбає про пенсіонерів, не забезпечує людей продовольством тощо. Однак в таких дописах не згадується, що саме Росія довела території, які окупувала, до стану занепаду. Наприклад, звільнений від російської окупації Херсон був в жахливому стані. В місті були проблеми з усіма комунікаціями – світлом, водою, газом, зв'язком. У місті не було продовольства, медикаментів тощо. Тобто міста до занепаду доводить не Україна, а Росія. І саме Росія знущається з цивільних, окуповуючи українські міста. Однак російська пропаганда щоразу наголошує на злочинах української армії, щоб поляризувати суспільство, налаштувати проти української армії і в такий спосіб легітимізувати свої дії.

Області: переважно Херсонська.

Цитата/приклад

1. [Допис про українську армію, яка нібито обстрілює Херсонщину](#)

2. [Допис про «Київ, який знущається з цивільної інфраструктури»](#)

3. [Україна не розбирає архіви пенсійного фонду на Херсонщині](#)

Документ підготовлено Школою політичної аналітики НаУКМА за підтримки Програми сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Pact в Україні. Зміст цієї публікації є винятковою відповідальністю Pact та його партнерів і не обов'язково відображає погляди USAID або уряду США